

bliver de større Landejendomme, der tages Sigte paa. Vi ville temmelig sikkert alle være stor Betænkelighed, hvis de almindelige Bøndergaardes Antal skulde gaa betydeligt ned. Jeg tror, det har haft stor Betydning for hele Samfundets Udvikling, at vi paa Landet have haft en kraftig Mellemklasse eller Mellemstand, hvad man vil kalde det, og at denne nationaløkonomisk set i Virkeligheden er den bedste Basis, hvorpaa man kan bygge det danske Samfund. Fra Demokratietets Side har man fuldt vel Lov til at pege paa Betydningen af at vi have haft denne kraftige Mellemstand under vor politiske Kamp fra Halvfjerdserne til Systemskiftet. Hvis Udviklingen her i Landet skulde gaa i Retning af, at vi kun fik paa den ene Side de meget store, paa den anden Side de meget smaa Brug, tror jeg, det vilde være en Nationalulykke. At den Bestemmelse, som omtaltes i 1905—06, at Embedsjord skal med ind under Loven, er nærmere præciseret her, finder jeg overordentlig heldigt, netop fordi vi efter alle Solemærker at dømme i den nærmeste Fremtid ville komme til at afhænde en hel Del Embedsjord, bl. a. Præstegaardsjorder.

Bestemmelsen i § 3, at „Fordringen om kontant Kapital kan anses for fyldestgjort, saafremt det af Foreningen godtgøres, at et solidt Pengeinstitut vil stille Beløbet til Foreningens Raadighed paa Anfordring eller med kort Varsel“, tror jeg, er af meget stor Betydning, idet den formentlig i mange Tilfælde vil bevirke, at man er i Stand til hurtigere at oprette Foreninger end uden en saadan Bestemmelse. Bestemmelsen i § 4 om, at 50,000 Kr. er Maksimum af, hvad en enkelt Forening samtidig med et tidligere Laan kan have fra Stats-Laanefonden, finder jeg overordentlig vel begrundet, thi det maa erindres, at der i det hele kun er stillet 200,000 Kr. til Raadighed, og det er jo ikke Meningen, at en enkelt Forening skal kunne raade over det meste af Beløbet.

I § 5 er der foretaget den Forandring, at Laanet skal forrentes med 4 pCt. p. a. i Stedet for med 3 pCt. Da Lovforslaget var til Behandling i Samlingen 1905—06, var det ogsaa Genstand for Omtale, hvilken Procent man skulde vælge. Nu vide vi, at naar Stats-Laanefonden laaner Penge ud til omtrent 3 pCt., betyder det et direkte Tab for Staten, der ikke har sine Penge til 3 pCt. Regner man den Rente, som Staten paa det nuværende Tidspunkt maa give af, hvad den laaner ud, til omtrent $3\frac{3}{4}$ pCt., og lægger dertil Administrations-

udgifterne, nærme vi os de 4 pCt. Hvis man tænker sig, at der, hvad jeg haaber, vil blive en stærk Udvikling paa dette Omraade: Udstykning af større Landejendomme, er det et Spørgsmaal, om det ikke er det sundeste Princip, at Staten ikke har et direkte Tab ved Udlaanet. Vi maa huske paa, at det, selv om man fastsætter Renten til 4 pCt., er en Fordel for dem, som komme ind under Loven, at faa disse anden Prioritets-Laan til omtrent 4 pCt. Hvis de privat skulde have et anden Prioritets-Laan, vilde de selvfølgelig komme til at give mindst 5 pCt., og Kursen vilde blive omkring 90. Jeg antager imidlertid, at der vil kunne forhandles om, hvorvidt 4 pCt. er det mest passende, eller om der mulig kan foretages en lille Ændring.

Den sidste Bestemmelse i § 5: »Naar Foreningen afhænder en Parcel, bestemmer Finansministeren under Hensyn til dennes Størrelse og Værdi i Forhold til den samlede Ejendom, hvor stort Afdrag der skal betales paa Laanet. Forinden Afdraget er betalt, maa Parcellen ikke udgaa af Stats-Laanefondens Pant«, kan formentlig — det gælder særlig for det sidste Punktums Vedkommende — i adskillige Tilfælde komme til at virke noget generende. Sagen er, at naar en Forening afhænder en Parcel, tager det nogen Tid, inden vedkommende Parcelkøber kan faa sin første Prioritet i Orden. I det hele bliver det et vanskeligt Tidspunkt for Foreningen, hvis den øjeblikkelig, forinden der kan faas Penge hos den vedkommende Parcelkøber, skal rykke ud med den Andel, som Staten ifølge Forslaget kan fordr. Muligvis bør der derfor tilføjes en Bestemmelse om, at Pengene skulde udbetales i den følgende Termin, efter at Parcellen er afhændet, saaledes at man altsaa kan gøre en Transaktion fra den store Forening til Parcelkøberen. Sagen er, at de allerfleste Parcelkøbere ville have denne anden Prioritet fra Stats-Laanefonden, og der kunde da efter min Mening udmærket godt finde den Transaktion Sted, at i det Øjeblik den store Forening skal udbetale til Statskassen en Del af, hvad Parcellen er værd i Forhold til den samlede Ejendom, blev det transporteret over til den, som skulde have anden Prioritet fra Stats-Laanefonden. Men det er altsaa et Spørgsmaal, som maa overvejes i Udvalget, hvorledes man i den Henseende bedst kan forme Paragraffen.

At Bestemmelsen i § 6 om, at man sætter Maksimumsgrænsen til 12,000 Kr., men i enkelte Tilfælde kan gaa op til 18,000 Kr., bliver staaende, har jeg ikke noget